

Bruselj, 17. junij 2025
(OR. en)

10103/25

LIMITE

CONUN 86
ONU 37
COJUR 34

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: delegacije

Zadeva: OSNUTEK sklepov Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 80. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, september 2025 – september 2026

Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 80. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, september 2025–september 2026¹

1. EU v času izzivov brez primere pristopa k 80. zasedanju Generalne skupščine v celoti zavezana večstranskemu sistemu, ki temelji na **mednarodnem pravu** ter je v skladu z nameni in načeli **Ustanovne listine ZN**, da bi zagotovili mir in varnost, spoštovanje človekovih pravic in trajnostni razvoj za vse.
2. EU ostaja **predvidljiva, zanesljiva in verodostojna partnerica**, zavezana iskanju globalnih rešitev za skupne izzive, tudi z izvajanjem pakta za prihodnost in njegovih prilog, globalnega digitalnega dogovora ter izjave o prihodnjih generacijah. Pripravljena je **sodelovati s partnerji** pri spodbujanju reforme ZN prek „**pobude ZN80**“ za uspešnejše, stroškovno učinkovitejše in odzivnejše ZN, ki bodo sposobni učinkovito izvajati vse tri stebre.
3. EU je zaskrbljena zaradi vse večjih in raznolikih groženj **mednarodnemu miru in varnosti**, zlasti vsesplošnih kršitev Ustanovne listine ZN, vključno z dejanji agresije in kršitvami ozemeljske celovitosti, zato ostaja zavezana varovanju in ponovni vzpostavitvi pravičnega in trajnega miru ter stabilnosti po vsem svetu.
4. EU priznava neločljivo povezavo med mirom in varnostjo, človekovimi pravicami in trajnostnim razvojem v svoji gospodarski, socialni in okoljski razsežnosti ter ostaja zavezana **Agendi 2030** in doseganju **ciljev trajnostnega razvoja**.
5. **Trojna planetarna kriza**, ki jo povzročajo podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti in onesnaževanje, predstavlja eksistencialno grožnjo, ki vpliva na vse človeštvo in svetovno varnost. EU ob njegovi deseti obletnici odločno podpira Pariški sporazum ter je zavezana sodelovanju s partnerji v okviru ZN za pospešitev globalnega, pravičnega in vključujočega zelenega prehoda.

¹ Uporaba kratice „EU“ v tem dokumentu ne vpliva na to, ali gre za pristojnosti „EU“, za pristojnosti „EU in njenih držav članic“ ali za izključne pristojnosti „držav članic“.

6. Naslednje prednostne naloge bodo podlaga za ukrepanje EU v ZN v prihodnjem letu:

- I. podpora večstranskemu sistemu, ki temelji na mednarodnem pravu in univerzalnosti človekovih pravic;
- II. pospešitev celovitih reform za oživitev sistema ZN in prizadevanje za učinkovita partnerstva;
- III. krepitev mirovne in varnostne strukture ZN;
- IV. spodbujanje trajnostnega razvoja v skladu z Agendo 2030;
- V. reševanje trojne planetarne krize.

I. Podpora večstranskemu sistemu, ki temelji na mednarodnem pravu in univerzalnosti človekovih pravic

7. Ob tem, ko se sistem ZN sooča z vse večjimi izzivi, bodo EU in njene države članice še naprej podpirale učinkovit multilateralizem in **na pravih temeljih mednarodni red**, v središču katerega so ZN, ter nasprotovale prizadevanjem za njegovo spodkopavanje ali slabitev. Prizadevamo si za spodbujanje in obrambo mednarodnega prava, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom in mednarodnim pravom človekovih pravic. EU bo še naprej podpirala pravila in načela **Ustanovne listine ZN**, vključno s pravili in načeli o suverenosti in ozemeljski celovitosti, politični neodvisnosti in samoodločbi. O teh načelih se ni mogoče pogajati ali jih postaviti pod vprašaj.

8. EU ponovno potrjuje svojo neomajno zavezanost univerzalnemu spoštovanju, varovanju in uresničevanju **človekovih pravic** za vse in povsod. Človekove pravice, najsi državljanske, kulturne, ekonomske, politične ali socialne, so univerzalne, nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane. Poleg tega so mir in blaginja ter uresničitev ciljev trajnostnega razvoja neločljivo povezani s spoštovanjem demokracije, pravne države in vseh človekovih pravic. Ob tem, ko bomo leta 2026 obeležili 60. obletnico Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (MPESKP) ter Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah (MPDPP), EU poudarja, da sta ti temeljni pogodbi še vedno relevantni in pomembni za spodbujanje svetovnih standardov človekovih pravic. Ukrepi EU bodo temeljili na **sklepih Sveta o prednostnih nalogah EU v forumih ZN za človekove pravice za leto 2025**.
9. EU bo ohranila trdno zavezanost **agendi za enakost in nediskriminaciji**, pa tudi pravici vseh oseb, da uveljavljajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine, ter zaščiti tistih, ki so v prikrajšanem, ranljivem ali marginaliziranem položaju. Odločno bo spodbujala in okrepila prizadevanja za enakost spolov, ki je medsektorsko vprašanje, pomembno za vse stebre ZN, spodbujanje in polno uživanje vseh človekovih pravic s strani vseh žensk in deklet ter njihovo opolnomočenje in polno, enakopravno in smiselno sodelovanje na vseh področjih, zlasti na vodilnih položajih. V ta namen bo dejavno in konstruktivno sodelovala na dogodku na visoki ravni o Pekingu+30. V središče svojih prizadevanj bo postavila preprečevanje in odpravo spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nasiljem, povezanim s konflikti. Ponovno bo potrdila svojo trdno zavezanost spoštovanju, varstvu in uresničevanju polnega in enakopravnega uveljavljanja vseh človekovih pravic za LGBTI osebe. Še naprej bo prednostno obravnavala pravice otrok in mladih, vključno z univerzalnim dostopom do kakovostnega in vključujočega izobraževanja. Še naprej si bo prizadevala izboljšati varstvo in uživanje človekovih pravic starejših ter njihovo dobro počutje.

10. EU ostaja zavezana promociji, varstvu in uveljavljanju vseh človekovih pravic ter doslednemu in učinkovitemu izvajanju **Pekinških izhodišč za ukrepanje in akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju**, pa tudi sklepnih dokumentov konferenc o njenem pregledu; v tem kontekstu ostaja zavezana prizadevanjem za spolno in reproduktivno zdravje in pripadajoče pravice. Ob upoštevanju tega znova potrjuje zavezanost promociji, varstvu in uveljavljanju pravice vsakega posameznika, da ima popoln nadzor nad vsem, kar je povezano z njegovo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem, ter da o tem odloča svobodno in odgovorno, brez diskriminacije, prisile in nasilja. Nadalje poudarja, da je v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem potreben vsesplošen dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih celostnih informacij, izobraževanja, vključno s celostno spolno vzgojo, ter storitev zdravstvenega varstva.
11. EU je še naprej zavezana odpravi nekaznovanosti in zagotovitvi **sprejemanja odgovornosti** za vse kršitve mednarodnega prava. Še naprej bo podpirala proces, ki vodi k sprejetju konvencije o preprečevanju in kaznovanju kaznivih dejanj zoper človečnost, pa tudi prizadevanja za neodvisne preiskave kršitev in zlorab človekovih pravic ter kršitev mednarodnega humanitarnega prava, vključno s tistimi, ki bi lahko pomenile mednarodna kazniva dejanja. Znova potrjuje neomajno podporo sistemu mednarodnega kazenskega pravosodja, zlasti **Mednarodnemu kazenskemu sodišču (MKS)**, in svojo zavezanost spoštovanju Rimskega statuta ter ohranjanju neodvisnosti in integritete MKS.
12. EU ponovno poudarja, da odločno podpira **Meddržavno sodišče (ICJ)** kot enega glavnih stebrov mednarodnega pravosodnega sistema. Opozarja, da so odločbe in sklepi Meddržavnega sodišča zavezujoči za pogodbenici v sporu.
13. EU bo še naprej spodbujala in podpirala pobude, namenjene **razvoju mednarodnega prava**, ter ponovno poudarja pomembno vlogo Komisije za mednarodno pravo v zvezi s tem. Bistveno je, da ima Komisija za mednarodno pravo dovolj časa za razpravo, da bo lahko izpolnila svoj mandat.

14. EU opozarja na svojo trdno in dolgoletno zavezanost podpiranju vloge ZN pri usklajevanju mednarodnega **humanitarnega** odziva na izredne razmere, ki je bil vzpostavljen z Resolucijo GSZN 46/182 iz leta 1991. Še naprej si bo prizadevala za zaščito humanitarnega prostora z omogočanjem hitrega in neoviranega humanitarnega dostopa do ljudi v stiski, zajamčenjem zaščite humanitarnega osebja in zagotavljanjem spoštovanja humanitarnih načel nepristranskosti, nevtralnosti, neodvisnosti in človečnosti. Še naprej bo posvečala posebno pozornost tistim v najranljivejšem položaju.
15. EU in njene države članice, ki so skupaj največje svetovne plačnice v proračun ZN in v letu 2024 **največje donatorke humanitarne pomoči**, bodo še naprej izkazovale močno zavezanost finančni stabilnosti ZN.

II. Pospešitev celovitih reform za oživitev sistema ZN in prizadevanje za učinkovita partnerstva

16. EU ostaja zavezana **paktu za prihodnost**, vključno z njegovima prilogama, ki je ključni korak k oživitvi ZN, doseganju Agende 2030 in ciljev trajnostnega razvoja ter reformi mednarodne finančne strukture. Pripravljena je sodelovati z vsemi deležniki, da bi zagotovila njegovo učinkovito izvajanje.
17. **Potrebne so drzne in ambiciozne reforme**, da bi sistem ZN lahko obravnaval svetovne izzive in dosegel učinkovite rezultate na ravni držav. EU se že dolgo zavzema za to, da bi sodelovala z državami članicami, pa tudi s sistemom ZN, pri spodbujanju potekajočega procesa notranjih reform, tj. **pobude ZN80** generalnega sekretarja, da bi zagotovili, da ZN ostanejo uspešni, stroškovno učinkoviti in odzivni ter zmožni boljšega reševanja sedanjih in prihodnjih izzivov.

18. Sistem ZN bo s celovitim in hitrim izvajanjem že **potekajočih in potrjenih reform**, vključno z reformo razvojnega sistema ZN, reformo upravljanja ter reformo stebra miru in varnosti, na dobri poti k doseganju ciljev pobude ZN80. EU pozdravlja „**humanitarno prenovitev**“ in je zavezana konstruktivnemu sodelovanju z ZN, da bi pomagala spodbujati humanitarni sistem, ki bo vse bolj omogočal lokalno vodeno humanitarno delovanje, ki je mednarodno zaščiteno v skladu s humanitarnimi načeli in mednarodnim pravom. Podpira tudi proces reforme **razvojnega sistema ZN**, ki ga mora okrepiti reformna pobuda ZN80. Okrepljen sistem rezidenčnih koordinatorjev prispeva k skladnejšemu in učinkovitejšemu sodelovanju med EU in ZN na ravni držav. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za utrditev napredka, vključno z nadaljnjim zagotavljanjem potrebne ravni predvidljivega in trajnostnega financiranja sistema rezidenčnih koordinatorjev ter odpravljanjem organizacijskih ovir za vključevanje ZN na ravni držav. Zagotavljanje **skladnosti med pobudo ZN80 ter humanitarno prenovitvijo in reformo razvojnega sistema ZN** je ključnega pomena za zagotovitev enotnosti namena in skupnega učinka v smeri učinkovitega izvajanja „ZN kot celote“, zlasti v konfliktnih in nestabilnih razmerah. EU se zavezuje, da bo v zvezi s tem imela proaktivno in konstruktivno vlogo.
19. EU v skladu z našo zavezanostjo izvajanju pakta za prihodnost podpira **celovito reformo Varnostnega sveta ZN (VSZN)**, da bi postal bolj učinkovit, vključujoč, pregleden, demokratičen in odgovoren ter bi bolje odražal današnjo realnost, in sicer z okrepitevijo glasu premalo zastopanih regij. Podpira francosko-mehiško pobudo za omejitev uporabe veta v primerih množičnih grozodejstev. Poleg tega ostaja zavezana **reformi mednarodnih finančnih institucij** in multilateralnih razvojnih bank, med drugim s tesnejšim usklajevanjem med sistemom ZN in multilateralnimi razvojnimi bankami, pa tudi z vključitvijo vseh zadevnih deležnikov. Z zanimanjem pričakujemo četrto mednarodno konferenco o financiranju razvoja (FFD4) [ter njene ambiciozne in v naloge usmerjene rezultate].
20. EU bo še naprej **omogočala in spodbujala partnerstva med širšim članstvom ZN**, vzpostavljala soglasje in sodelovala v spreminjajočem se okolju v podporo učinkovitemu večstranskemu sistemu.

21. EU bo še naprej dejavno podpirala, spodbujala in krepila raznoliko in neodvisno **civilno družbo**, pri čemer se bo zavzemala za njeno smiselno sodelovanje v večstranskih procesih, med drugim tudi v forumih za človekove pravice ter pri trajnostnem razvoju, mirovnem posredovanju in odločanju. Ponovno potrjuje pomembno vlogo **mladih** ob upoštevanju potreb in interesov prihodnjih generacij ter ponovno poudarja svojo zavezanost izjavi o prihodnjih generacijah.

III. Krepitev mirovne in varnostne strukture ZN

22. EU zaradi vse večjega števila in zaostrovanja konfliktov in vojn obžaluje, da so civilisti, vključno z ženskami, otroki, starejšimi in invalidi, humanitarnimi delavci, zdravstvenim osebjem, novinarji, pa tudi osebjem ZN ter civilno infrastrukturo in sredstvi, vse pogosteje tarča nekaznovanih napadov, da ženske in dekleta še vedno nesorazmerno trpijo, zlasti zaradi vse večjega obsega spolnega nasilja, povezanega s konflikti, ter da je univerzalna pravica do varnega, hitrega in neoviranega humanitarnega dostopa vse bolj ogrožena oziroma uporabljena kot pogajalsko sredstvo v konfliktih. Poudarja, da je treba v vseh konfliktih spoštovati mednarodno humanitarno pravo. Ob 20. obletnici zavez glede odgovornosti za zaščito v celoti podpira njihovo izvajanje.

23. Opozarjamo na odgovornosti VSZN, ki bi morale ostati v ospredju mirovne in varnostne strukture. Pozdravljamo tudi delo Generalne skupščine ZN v zadevah, povezanih z mednarodnim mirom in varnostjo, ter poudarjamo, da je treba dodatno okrepiti načine, na katere lahko prispeva k ohranjanju mednarodnega miru in varnosti.

24. **Celovit, pravičen in trajen mir v Ukrajini**, ki temelji na načelih Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava, ostaja ključna prednostna naloga EU. Po več kot treh letih neupravičena in nezakonita obsežna vojna agresija Rusije proti Ukrajini še naprej terja uničujoč davek predvsem med ukrajinskim ljudstvom, učinki prelivanja pa se čutijo v širši regiji in po svetu. Obsojamo dejanja Rusije za destabilizacijo svetovne strukture za ohranjanje miru in varnosti, vključno z instrumenti Varnostnega sveta ZN. Pozivamo k popolni in brezpogojni prekinitvi ognja v trajanju vsaj 30 dni, ki bi lahko bila bistven korak k zmanjšanju trpljenja civilnega prebivalstva in bi omogočila konstruktivne pogovore za doseg resničnega miru, katerih cilj je končati vojno agresijo Rusije ter ponovno vzpostaviti celovit, pravičen in trajen mir. EU in njene države članice bodo še naprej branile mednarodno pravo ter polno spoštovanje suverenosti, neodvisnosti in ozemeljske celovitosti Ukrajine v okviru njenih mednarodno priznanih meja, podpirale Ukrajino, dokler bo treba, ter si prizadevale zagotoviti, da bodo storilci kaznivih dejanj zanje v celoti odgovarjali.
25. Razmere v Gazi in na **Bližnjem vzhodu** so dosegle doslej največjo stopnjo katastrofe, ki bo še naprej zahtevala našo nujno in trajno pozornost. EU in njene države članice ponovno poudarjajo svoje stališče iz zadevnih sklepov Evropskega sveta. EU poziva k takojšnji ponovni vzpostavitvi prekinitve ognja, ki bo privedla do izpustitve vseh talcev in trajnega prenehanja sovražnosti. Vse strani odločno poziva, naj spoštujejo svoje obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnega prava, vključno z mednarodnim pravom človekovih pravic in mednarodnim humanitarnim pravom. Sprejeti je treba nujne ukrepe za obravnavo uničujočih humanitarnih razmer, zlasti neoviranega dostopa in trajne obsežne dostave humanitarne pomoči v Gazo in po vsem njenem ozemlju. EU poudarja bistveno vlogo UNRWA, ki zagotavlja ključno podporo civilnemu prebivalstvu v Gazi in širši regiji. Nadaljnje izvajanje akcijskega načrta UNRWA je ključnega pomena. Sklepe Meddržavnega sodišča je treba v celoti izvajati. Konstruktivno sodelovanje Izraela z ZN, vključno z njihovimi agencijami, je bistvenega pomena. EU pozdravlja resolucije Varnostnega sveta ZN o razmerah na Bližnjem vzhodu, pri čemer opozarja na njihovo zavezujočo naravo ter ostaja trdno zavezana trajnemu in vzdržnemu miru, ki bo temeljil na rešitvi dveh držav. V ta namen bo še naprej sodelovala z regionalnimi in mednarodnimi partnerji, med drugim v okviru mednarodne konference na visoki ravni za miroljubno rešitev palestinskega vprašanja in izvajanje rešitve dveh držav, ki ji sopredsedujeta Francija in Saudova Arabija.

26. EU se bo še naprej prav tako osredotočala na druge **konflikte** ter kršitve in zlorabe človekovih pravic po vsem svetu. Podpirala bo vsa dejavna prizadevanja za končanje vojne v Sudanu, ublažitev humanitarne krize in nadaljnje sodelovanje z mednarodnimi mehanizmi odgovornosti, da bi storilce grozodejstev privedli pred sodišče. Še naprej podpira Somalijo pri njenem procesu izgradnje države, boju proti terorizmu in lajšanju humanitarne krize. Nujno se moramo posvetiti tudi zavračanju in odrekanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti ženskam in dekletom, s strani talibanov v Afganistanu, stopnjevanju nasilja in slabšanju humanitarnih razmer na vzhodu Demokratične republike Kongo ter dolgotrajnim konfliktom v Jemnu, na Haitiju in v Mjanmaru. EU je še naprej trdno zavezana podpora ljudem na območju Sahela ter bo še naprej sodelovala s partnerji in regionalnimi organizacijami, da bi odpravili temeljne vzroke konfliktov, krepili zmogljivosti za preprečevanje stopnjevanja lokalnih konfliktov ter preprečevali terorizem in nasilni ekstremizem in se borili proti njima.
27. EU in ZN si bodo skupaj prizadevali za reševanje svetovnih mirovnih in varnostnih izzivov s poudarkom na preprečevanju konfliktov, mediaciji, izgradnji miru, kriznem upravljanju in podpori multilateralizmu v skladu z Ustanovno listino ZN, in sicer na podlagi **strateškega partnerstva med EU in ZN za mir in varnost**.
28. EU podpira osredotočenost pakta za prihodnost na **preprečevanje konfliktov** in ohranjanje miru kot univerzalno obveznost, in sicer z okrepljenim naborom orodij ZN. Izvajanje Agende 2030 skupaj z Ustanovno listino ZN in Splošno deklaracijo človekovih pravic ter nadgraditev operacionalizacije povezave med humanitarnim delovanjem, razvojem in izgradnjo miru zagotavlja možnosti za odpravljanje temeljnih vzrokov konfliktov in spodbujanje vključujoče kulture miru. Podobno moramo obravnavati medsebojne povezave med podnebjem, mirom in varnostjo ter v celoti izvajati agendo o ženskah, miru in varnosti, agendo za mlade, mir in varnost ter agendo za otroke v oboroženih spopadih. Zagotoviti moramo celovito, enakopravno, smiselno in varno udeležbo žensk na vseh ravneh pri izgradnji miru in v mirovnih procesih.

29. **Pregled strukture ZN za izgradnjo miru** leta 2025 je priložnost, da se politične zaveze pretvorijo v ukrepe, s katerimi se bo načrt za izgradnjo miru razširil na celoten sistem ZN. EU podpira prizadevanja za razvoj nacionalnega pristopa od spodaj navzgor k preprečevanju konfliktov, kot je izražen v **nacionalnih strategijah za preprečevanje**, ki bo okrepljen z ustrežno financiranim programom ZN za svetovalce na področju miru in razvoja. V okviru pregleda strukture ZN za izgradnjo miru bi morali preučiti, kako bi lahko na podlagi pakta za prihodnost dodatno okrepili vlogo in metode dela **Komisije za izgradnjo miru**. Države članice ZN morajo na ustrezen, predvidljiv in trajnosten način financirati **Sklad ZN za izgradnjo miru**, saj opiranje na zgolj redni proračun ZN ne bo zapolnilo finančne vrzeli.
30. **Mirovne operacije ZN**, vključno z operacijami za ohranjanje miru in posebnimi političnimi misijami, ostajajo ključno večstransko orodje za preprečevanje oboroženih spopadov, ohranjanje miru, podporo mirnemu reševanju konfliktov ter obravnavanje groženj mednarodnemu miru in varnosti. Zato morajo mirovne operacije ustrezati svojemu namenu, opredeliti pa je treba tudi njihov jasen in ciljno usmerjen mandat z določenimi prioritetami, ki pa je še vedno prožen, ter zagotoviti ustrezne vire in izhodne strategije. EU pozdravlja **pregled mirovnih operacij ZN** in spodbuja vse članice ZN, naj izkoristijo to priložnost, da bi spodbudile prilagajanje mirovnih operacij današnjemu kompleksnemu političnemu in varnostnemu okolju. Izvajanje priporočil iz pobud za delovanje na področju ohranjanja miru (A4P in A4P+) bi se moralo nadaljevati, države članice ZN pa bi ga morale podpirati v skladu z razpravami na ministrskem srečanju ZN za ohranjanje miru.
31. EU poudarja, da je treba operacijam ZN za ohranjanje miru zagotavljati trajno politično podporo ter ustrezne, trajnostne in predvidljive vire, tudi z okrepljenim **regionalnim sodelovanjem**. V zvezi s tem ponovno izraža podporo izvajanju resolucije VSZN 2719, ki omogoča, da se odmerjeni prispevki ZN uporabijo za financiranje do 75 % operacij v podporo miru pod vodstvom Afriške unije, ki jih je odobril VSZN.

32. **Pomorska varnost in zaščita** ostajata ključna prednostna naloga. EU je zavezana spoštovanju na pravih temelječega mednarodnega reda na morju, ki temelji na mednarodnem pravu, zlasti Konvenciji ZN o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS), varovanju svobode plovbe in pravice do neškodljivega prehoda ter obravnavanju groženj pomorski varnosti in zaščiti, tudi groženj različnim kritičnim infrastrukturam na morskem dnu ter podvodnemu in obalnemu okolju. Skupaj s svojimi partnerji bo še naprej krepila sodelovanje, podpirala pomorsko situacijsko zavedanje in razvoj zmogljivosti obalnih držav, zlasti v strateško pomembnih regijah. Zavezana je, da bo na podlagi pravnega okvira, vzpostavljenega z UNCLOS, spodbujala globalno sodelovanje, stabilnost in trajnostnost na morju.
33. Glede na vse večje varnostne grožnje EU podpira mednarodno sodelovanje za učinkovit boj proti **mednarodnemu organiziranemu kriminalu** v vseh njegovih oblikah, vključno s tihotapljenjem migrantov in trgovino z njimi, trgovino s prepovedanimi drogami, ljudmi ali strelnim orožjem, finančnim kriminalom, kaznivimi dejanji zoper okolje ali kibernetško kriminaliteto, **terorizmom in nasilnim ekstremizmom** ter drugimi grožnjami, ki izhajajo iz **hibridnih, kibernetških, novih in nastajajočih tehnologij**, vključno s tistimi, ki jih omogočata umetna inteligenca in kvantna tehnologija. Deveti pregled globalne strategije ZN za boj proti terorizmu bo priložnost za ponovno potrditev trdne zavezanosti EU večstranskemu pristopu k boju proti terorizmu, ki temelji na spoštovanju mednarodnega prava in človekovih pravic. EU bo še naprej proaktivno sodelovala v procesih ZN, v okviru katerih se oblikujejo norme, standardi in načela v zvezi s kibernetškim prostorom ter digitalnimi in tehnološkimi vprašanji. Pozdravlja napredek, dosežen v okviru Odprte delovne skupine za varnost informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter varnost pri njihovi uporabi, ter je zavezana sodelovanju v prihodnjih razpravah.
34. EU in njene države članice ostajajo zavezane zaščiti **demokracije**, vključno z volitvami, pred tujim manipuliranjem z informacijami in vmešavanjem državnih ali nedržavnih akterjev. EU bo s partnerji sodelovala pri oblikovanju globalne strategije za boj proti **tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju**. Podpira **globalna načela ZN za neoporečnost informacij** ter bo dejavno spodbujala človekove pravice in temeljne svoboščine, pravno državo in demokratična načela v digitalnem prostoru.

35. EU bo tudi v prihodnje podpirala, ščitila in krepila **večstranski okvir za razoroževanje, neširjenje orožja in nadzor nad orožjem** ter večstranski okvir za nadzor nad izvozom orožja ter blaga in tehnologij z dvojno rabo, ki je ključnega pomena pri neširjenju orožja ter miroljubni uporabi nadzorovanega blaga.
36. Pred konferenco o pregledu **Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja**, ki bo leta 2026, se EU še naprej zavzema za njeno vsesplošno uporabo in dosledno izvajanje. Še naprej si bo prizadevala za začetek veljavnosti Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov ter za takojšen začetek in čimprejšnji zaključek pogajanj o pogodbi o prepovedi proizvodnje cepljivih snovi in bo podpirala delo IAEA. Še naprej bo spodbujala in krepila tudi večstranske instrumente proti proizvodnji, kopičenju in uporabi kemičnega in biološkega orožja.
37. EU podpira **instrumente za nadzor nad konvencionalnim orožjem**, pri čemer je poudarek na preprečevanju preusmerjanja osebnega in lahkega orožja ter upravljanju konvencionalnega streliva, podpora izvajanju akcijskega načrta iz Angkorja (Siem Reap) za obdobje 2025–2029 za izvajanje Konvencije o prepovedi protipehotnih min ter pripravah na konferenco o pregledu Konvencije o konvencionalnih orožjih leta 2026. Ocenila bo priložnosti in izzive, povezane z novimi in nastajajočimi tehnologijami, kar zadeva smrtonosne avtonomne orožne sisteme v okviru Konvencije o konvencionalnih orožjih in postopkov za odgovorno uporabo umetne inteligence na vojaškem področju.
38. EU opozarja, da je za zanesljivo, varno, stabilno in trajnostno vesoljsko okolje pomembno, da se v **vesolju** spoštuje mednarodno pravo. EU in njene države članice podpirajo univerzalizacijo in dosledno spoštovanje Pogodbe o vesolju iz leta 1967, poleg tega pa v vseh ustreznih forumih Generalne skupščine spodbujajo sprejetje norm odgovornega ravnanja, da bi preprečili oboroževalno tekmo v vesolju. EU podpira krepitev Urada ZN za vesoljske zadeve in priznava vlogo Odbora za miroljubno rabo vesolja kot glavnega organa ZN, ki je odgovoren za mednarodno sodelovanje pri miroljubni rabi vesolja.

IV. Spodbujanje trajnostnega razvoja v skladu z Agendo 2030

39. EU in njene države članice v celoti podpirajo poziv z vrhunškega srečanja o ciljih trajnostnega razvoja leta 2023 k pospešenemu ukrepanju, da bi – tudi z izvajanjem politične izjave – **uresničili Agendo 2030 in cilje trajnostnega razvoja**. V zvezi s tem sta financiranje za razvoj in izvajanje akcijske agende iz Adis Abebe še vedno nujno potrebna. EU bo na področju trajnostnega razvoja še naprej sledila pristopu, ki temelji na človekovih pravicah, tudi s preobrazbenimi pristopi, s katerimi se borimo proti vzroku neenakosti, pri tem pa ponovno poudarja, da je dosledno uresničevanje vseh človekovih pravic temeljno načelo Agende 2030 v skladu z zavezo, da nihče ne bo zapostavljen. Zavedamo se, da je treba nujno okrepiti pripravljenost in doseči odpornost na krize in izzive, ki zavirajo napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, zlasti v najranljivejših kontekstih.
40. EU in njene države članice kot največje donatorke **uradne razvojne pomoči (URP)** na svetu poudarjajo ključno vlogo te pomoči pri financiranju izvajanja Agende 2030 ter njeno zmožnost, da deluje kot katalizator in pritegne druge javne in zasebne vire financiranja, kot so nacionalni viri, mešano financiranje in trajnostne zasebne naložbe. EU, ki deluje v okviru pristopa Ekipe Evropa, je s strategijo **Global Gateway** skupaj s finančnimi institucijami in zasebnim sektorjem na čelu preobrazbenih naložb v digitalno, energetska in prometno infrastrukturo ter zdravstvene, izobraževalne in raziskovalne sisteme, z namenom spodbuditi gospodarske dejavnosti in ustvarjanja delovnih mest v partnerskih državah. Strategija Global Gateway izboljšuje tudi pogoje za kakovostne naložbe s tehnično pomočjo, dialogom o politikah, trgovinskimi in naložbenimi sporazumi ter okviri za standardizacijo in regulativnimi okviri, da bi sprostili dodatna sredstva za doseganje ciljev trajnostnega razvoja.
41. Zasebni kapital je nujen za doseganje trajnostnega prehoda. Mednarodne finančne institucije morajo imeti ključno vlogo pri **mobilizaciji zasebnih finančnih tokov**. EU podpira razvoj operativnih modelov in inovativnih orodij financiranja, ki so prilagojeni posameznim razmeram in sektorjem, da bi mobilizirali zasebni sektor za namene trajnostnega razvoja. Pozdravlja integrirane okvire nacionalnega financiranja, ki jih vodijo države, saj ti predstavljajo način za mobilizacijo in uskladitev javnega in zasebnega financiranja s cilji trajnostnega razvoja v skladu z nacionalnimi prednostnimi nalogami.

42. EU opozarja na **Sklepe Sveta za četrto mednarodno konferenco o financiranju razvoja – Poti do napredka**: čim večji učinek za trajnostni razvoj in svetovno blaginjo, ter ponovno potrjuje načela in svoja stališča, opredeljena v teh sklepih. Še naprej si dejavno prizadeva za krepitev mednarodne finančne strukture za boljše reševanje svetovnih izzivov in bo v vseh mednarodnih forumih še naprej znatno prispevala k njenim ciljem.
43. EU odločno podpira vključujoče **svetovno digitalno upravljanje**, ki vključuje več deležnikov, ter si prizadeva za oblikovanje učinkovitega večstranskega sistema, ki bi spodbudil napredek pri digitalni preobrazbi na svetovni ravni. Internet in digitalne tehnologije morajo temeljiti na pristopu, ki je osredotočen na človeka in temelji na človekovih pravicah, da bi premostili vse digitalne vrzeli ter zagotovili vključujočo, odprto, varno in zanesljivo digitalno prihodnost za vse. EU bo imela še naprej vodilno vlogo pri zagotavljanju ustreznega nadaljnjega ukrepanja in izvajanja **globalnega digitalnega dogovora** ter pri odvrčanju od poskusov spodkopavanja v njem sprejetih zavez, tudi v okviru tekočega postopka pregleda WSIS+.
44. Drugi **Svetovni vrh o socialnem razvoju** je priložnost za obnovitev socialne pogodbe, ki je osnovana na človekovih pravicah, ter temeljnih načel in pravic pri delu Mednarodne organizacije dela. EU podpira svetovno koalicijo za socialno pravičnost pri prispevanju k ciljem svetovnega socialnega vrha in zagotavljanju učinkovitega nadaljnjega ukrepanja. Drugi Svetovni vrh o socialnem razvoju mora zajemati različne glasove in ključne deležnike, vključno s socialnimi partnerji in civilno družbo, zlasti organizacije žensk in mladinske organizacije.

45. EU ponovno potrjuje vodilno vlogo EU in njenih držav članic pri spodbujanju svetovnega zdravja, skupaj s partnerji in na podlagi solidarnosti, človečnosti, pravičnosti, enakosti spolov in spoštovanja človekovih pravic. Četrto srečanje na visoki ravni o nenalezljivih boleznih je priložnost za okrepitev zagona pri obravnavanju nenalezljivih bolezni, ki še vedno predstavljajo največje breme bolezni v EU in po svetu. Cilj sprejetja **sporazuma o pandemijah** je **prispevati h krepitvi zmogljivosti** in izboljšanju globalnega pristopa k preprečevanju prihodnjih pandemij ter k pripravi in odzivanju nanje. EU in njene države članice bodo še naprej sodelovale v nadaljnjih pogajanjih, postopku ratifikacije in fazi izvajanja.
46. EU in njene države članice poudarjajo svojo zavezanost podpori **najmanj razvitim državam** pri izvajanju akcijskega programa iz Dohe ter **malim otoškim državam v razvoju** pri izvajanju agende iz Antigve in Barbude za male otoške države v razvoju. Podpirajo tudi **neobalne države v razvoju** pri reševanju njihovih edinstvenih izzivov in z zanimanjem pričakujejo 3. konferenco ZN o neobalnih državah v razvoju.

V. Reševanje trojne krize planeta

47. **Trojna kriza planeta zaradi podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in onesnaževanja** je svetovna grožnja človeštvu, ki zahteva globalni odziv. EU odločno izraža svojo zavezanost večstranskim okoljskim sporazumom, vključno z Okvirno konvencijo ZN o spremembi podnebja, Pariškim sporazumom, Konvencijo o biološki raznovrstnosti, Kunminško-montrealskim svetovnim okvirom za biotsko raznovrstnost in Konvencijo ZN o boju proti dezertifikaciji, ter poziva vse partnerje, naj storijo enako.

48. EU ponovno poudarja, kako pomembno je skupno razumevanje, da so **podnebne spremembe in degradacija okolja** eksistencialna grožnja, zlasti za najranljivejše, in da povečujejo varnostne pomisleke, saj povzročajo vse večjo nestabilnost in konflikte ter vplivajo na prehransko varnost. Dezertifikacija, degradacija tal in suša predstavljajo velike okoljske, gospodarske, socialne in varnostne izzive za trajnostni razvoj. Ključnega pomena je, da ZN še naprej obravnava povezavo med okoljem in varnostjo, povezavo med podnebjem in varnostjo, povezavo med vodo in varnostjo ter povezavo med oceani, biotsko raznovrstnostjo in podnebjem, tako da te povezave vključijo in upoštevajo v vseh področjih svojega dela. EU bo dejavno sodelovala v razpravah o spodbujanju človekove pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja.
49. Deset let od sprejetja **Pariškega sporazuma** je svetovni prehod na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij v teku, čeprav je treba storiti še veliko. EU odločno podpira svojo zavezanost Pariškemu sporazumu in je na dobri poti, da doseže svoj cilj zmanjšanja emisij do leta 2030 za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Ponovno poziva k pravičnemu, urejenemu in poštenemu **prehodu s fosilnih goriv** v energetskih sistemih v skladu s ciljem 1,5 °C, da bi do leta 2050 dosegli ničelno stopnjo neto emisij v skladu z znanstvenimi dognanji. Ponovno poziva tudi k potrojitvi zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov na svetovni ravni in podvojitvi povprečne svetovne letne stopnje izboljšanja energetske učinkovitosti do leta 2030 ter pospežitvi brezemisijskih in nizkoemisijskih tehnologij.
50. Ključnega pomena je, da vse pogodbenice, zlasti največji svetovni onesnaževalci in gospodarstva, pred **konferenco COP30 v Belému** predložijo ambiciozne nacionalno določene prispevke, usklajene z izidom prvega pregleda globalnega stanja v okviru Pariškega sporazuma in ciljem 1,5 °C v skladu z najnovejšimi znanstvenimi dognanji, ki vključujejo cilje absolutnega zmanjšanja emisij v celotnem gospodarstvu in zajemajo vse toplogredne pline, sektorje in kategorije ter so podprti s konkretnimi politikami in ukrepi. EU in njene države članice bodo svoj prispevek za konferenco COP30 predložile pravočasno.

51. EU ostaja poleg tega v celoti zavezana zaustavitvi in obrnitvi trenda **izgube biotske raznovrstnosti**, pravočasnemu izvajanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost v sodelovanju s partnerji, pa tudi povečanju financiranja na področju biotske raznovrstnosti. Zavzema se za močnejše mednarodno upravljanje oceanov in dialog, [pozdravlja rezultate konference ZN o oceani leta 2025] in se zavezuje, da bo nemudoma uresničila cilje Agende 2030, povezane z oceani. Poziva k hitri ratifikaciji in učinkovitemu izvajanju sporazuma v okviru Konvencije ZN o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ) in poziva države, naj se pridružijo koaliciji ambicioznih za BBNJ.
52. Svetovni prehranski sistem se sooča z velikimi izzivi, vključno s konflikti, podnebnimi spremembami, izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo okolja. EU je zavezana podpiranju **svetovne prehranske in hranilne varnosti** s spodbujanjem trajnostne, hranljive in cenovno dostopne hrane za rastoče svetovno prebivalstvo. Zavzema se za večsektorsko in večdeležniško strategijo, ki bi temeljila na tesnem sodelovanju z multilateralnimi partnerji ter v okviru katere bi se pri preprečevanju in odzivanju zavzemala za pristop povezave med humanitarnim delovanjem, razvojem in mirom. Zagotavlja skladnost politike med svojimi notranjimi in zunanjimi strategijami za prehransko varnost in prehrano, pri čemer svoje ukrepe na evropski ravni usklajuje s svetovnimi zavezami za trajnostne prehranske sisteme ter izkoreninjenje lakote in podhranjenosti.
53. Izjemno pomembno je tudi optimizirati sinergije na podlagi skupnega pristopa v okviru sistema ZN proti **onesnaževanju**, s katerim smo priznali, kako nujno je usklajeno globalno ukrepanje, in se zavezali, da bo preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja vključeno v strategije in delovne programe organov ZN. EU dejavno podpira izvajanje globalnega okvira za kemikalije ter prizadevanja za dokončanje pogajanj in ustanovitev odbora za znanstveno politiko o kemikalijah, odpadkih in onesnaževanju ter zaključek pogajanj o mednarodnem pravno zavezujočem instrumentu za odpravo onesnaževanja s plastiko, tudi v morskem okolju. Poleg tega je za učinkovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja bistveno povečati ozaveščenost o ravnanju s kemikalijami in odpadki v vseh sektorjih ter začeti politični dialog na visoki ravni, ki presega meje tega, kar je bilo že obravnavano v okviru posameznih institucij.

54. Odpornost v zvezi z **vodo** in stabilen svetovni vodni krog sta ključna za trajnostni razvoj, uresničevanje človekovih pravic ter mir in varnost. EU ostaja zavezana obravnavanju vse večjega pomanjkanja vode in poplav po vsem svetu ter zagotavljanju dostopa do pitne vode in sanitarnih storitev za vse in bo še naprej podpirala pristop „od izvira do morja“ ter zagotavljala, da se voda ustrezno obravnava v ključnih večstranskih procesih in ustreznih sporazumih. Zavzema se za ambiciozno nadaljnje ukrepanje na podlagi akcijske agende za vodo ter v ukrepe usmerjenih, vključujočih in medsektorskih konferenc ZN o vodi, ki bodo organizirane v letih 2026 in 2028, ter poziva k rednemu medvladnemu procesu na temo vode. Spodbuja tudi izvajanje systemske strategije ZN o vodi in sanitarni oskrbi ter nadaljnjo globalizacijo Konvencije ZN o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer, ki lahko prispeva k svetovni stabilnosti, miru in varnosti.
